

دستور عمل تکمیل چک لیست شماره 3 سطح پایش: پایگاه واکسیناسیون

همکار محترم؛ این چک لیست به منظور ارزیابی نحوه اجرای برنامه گام پنجم مقابله با کووید-19 با تمرکز بر واکسیناسیون در پایگاه‌های واکسیناسیون (عادی، جمعیتی عادی و جمعیتی خودرویی) طراحی شده است. چنانچه تمام شرایط هر گویه (سنجه) طبق راهنما رعایت شده باشد گزینه **بلی** و اگر حتی یک مورد ناقص وجود داشته باشد گزینه **ناقص** انتخاب گردد و در صورتی که طبق راهنما هیچ یک از شرایط رعایت نشده بود گزینه **خیر** را انتخاب فرمایید.

فضای فیزیکی

1. فضای فیزیکی

فضای فیزیکی مناسب برای انجام واکسیناسیون با حفظ حریم خصوصی به شرح ذیل در نظر گرفته شده است:

- الف- ترجیحا جداسازی محل واکسیناسیون خانم‌ها و آقایان برای واکسیناسیون رعایت شود.
- ب - محل جداسازی (پاراوان) به نحوی باشد که از دید سایر افراد حاضر در محل محفوظ باشد.
- ج- برای گروه هدف زنان از واکسیناتور خانم استفاده شود.

2. تهویه هوا

به منظور حفظ سلامت کارکنان بهداشتی درمانی و مراجعه کنندگان و کاهش بار آلودگی در واحدهای ارائه خدمات و اماکن محصور مورد استفاده، توجه به سیستم تهویه و نحوه جابجایی هوا ضروری است. کلیه اتاق‌ها و فضاهای پایگاه باید دارای تهویه مناسب (طبیعی یا مکانیکی) باشد. سیستم تهویه، سالم و جریان هوا برقرار باشد.

3. فاصله گذاری اجتماعی

فاصله گذاری اجتماعی و پرهیز از هرگونه ازدحام باید در تمام فضاهای پایگاه رعایت شود. به منظور کاهش انتقال کووید-19، لازم است فاصله گذاری فیزیکی مطابق دستورعمل‌های ابلاغی بین کارکنان و مراجعین (فضای پذیرش، سالن انتظار، محل واکسیناسیون، محل استراحت پس از واکسیناسیون) رعایت شود.

- فضای پذیرش مراجعان برای پیشگیری، مناسب‌سازی شده باشد (باعلامتگذاری مخصوص محل ایستادن). در فضاهای انتظار و استراحت پس از تزریق صندلی‌ها برای رعایت فاصله فیزیکی با حداقل یک و نیم متر فاصله، چیده شده باشد، یا اگر امکان جدا کردن صندلی وجود ندارد، با علامت گذاری محل نشستن با فاصله استاندارد مشخص گردد.

4. تسهیلات بهداشت دست

تسهیلات بهداشت دست (روشویی و سرویس بهداشتی، صابون و مایع ضدعفونی کننده) جهت پرسنل و مراجعین وجود داشته باشد.

همه واکسیناتورها علاوه بر رعایت توصیه‌های رایج ایمنی تزریق، درخصوص واکسن کووید-19 باید بهداشت دست را با آب و صابون یا ماده ضدعفونی کننده حاوی 60 تا 80% الکل قبل و پس از هر تزریق رعایت کنند تا از شیوع کووید-19 جلوگیری کنند. امکان رعایت اصول بهداشت دست برای مراجعین نیز بایستی فراهم باشد.

5. جداسازی مسیر ورود و خروج

امکان انتظار جمعیت هدف بدون ازدحام در داخل پایگاه باید میسر و مسیر ورود و خروج مراجعین نیز مشخص و ترجیحا مجزا باشد (با تاکید در پایگاه‌های جمعیتی).

6. فضای استراحت پس از تلقیح واکسن

محلی دارای صندلی/ تحت معاینه با رعایت فاصله در نظر گرفته شده است. امکانات جهت حضور مراجعین بعد از تزریق واکسن به مدت 15 الی 20 دقیقه همراه با رعایت فاصله گذاری اجتماعی در محل واکسیناسیون یا محوطه بیرونی با نظارت پزشک مهیا باشد.

7. گندزدایی محیط فضای واکسیناسیون

باید محیط واکسیناسیون به صورت روزانه گندزدایی و ضدعفونی شود. مستندات انجام گندزدایی در روزهای گذشته بررسی گردد. پیشنهاد می گردد فرم گندزدایی در محل موجود بوده و بعد از هر بار گندزدایی مراتب ثبت گردد.

- سطوح مشترک بعد از هر بار استفاده
- سرویس بهداشتی و کف سالن حداقل در پایان هر شیفت کاری
- مواد ضدعفونی کننده و گند زدا طبق دستورعمل های مرکز سلامت محیط و کار

امکانات رفاهی و تجهیزات اداری

8. امکانات رفاهی

برای هر یک از کارکنان و مراجعین حداقل امکانات رفاهی زیر تامین شده است:

- صندلی برای پرسنل و مراجعین، وسایل سرمایشی و گرمایشی، سرویس بهداشتی، آبسردکن و میان وعده برای کارکنان.

9. تجهیزات و ملزومات اداری

برای هر یک از پرسنل جهت ثبت و ورود داده ها در سامانه الکترونیکی باید تجهیزات و ملزومات اداری مانند

میز و صندلی اداری، کامپیوتر/تبلت، ارتباط اینترنت، دستگاه بارکد خوان (غیر الزامی)، فرم ها و دفاتر، کارت شناسایی تیم واکسیناسیون، اطمینان حاصل شود که تجهیزات و ملزومات اداری سالم و قابل استفاده است.

10. زنجیره سرما

ملزومات زنجیره سرما شامل (یخچال مخصوص، فرم ثبت روزانه دمای یخچال، ترمومتر دیجیتال، واکسن کریر/کلدباکس، آیس بگ و...) موجود بوده و رعایت می شود. یکی از مراقبین سلامت باید عهده دار مسئولیت یخچال واکسن و نظارت بر درخواست و دریافت واکسن، ثبت درجه حرارت دو بار در روز در چارت مربوطه باشد. متناسب با نوع واکسن و شرایط نگهداری زنجیره سرما در نظر گرفته شود. تمام شرایط مندرج در این توضیحات باید رعایت شده باشد در غیر این صورت هیچ امتیازی تعلق نمی گیرد.

پیشنهاد می شود برای محافظت از نوسانات برق از محافظ یخچال و برای حفظ زنجیره سرما در زمان قطعی برق به ویژه در پایگاه های جمعیتی با بار مراجعه زیاد از ژنراتور برق یا یو پی اس (منبع ذخیره برق) پیش بینی گردد.

11. ملزومات تزریق ایمن

ملزومات شامل: سرنگ AD / سی سی / یا 2 سی سی / سیفتی باکس / پد الکلی / محلول ضد عفونی دست

جعبه ایمن (Safety box) برای جمع آوری بهداشتی سرنگ های مصرفی است و هر مرکز باید برای حداقل 5 روز کاری به تعداد مناسب داشته باشد (هر جعبه 120 سرنگ).

انداختن سرنگ های مصرفی بلافاصله بعد از مصرف داخل جعبه ایمن (Safety box) ضروری است و وقتی سه چهارم فضای جعبه ایمن پر شد لازم است درب آن بسته و از جعبه ایمن جدید استفاده گردد.

12. دستگاه تب سنج لیزری

دستگاه تب سنج لیزری در قسمت تریاژ جهت اندازه گیری دمای بدن مراجعین (بدون تماس با فرد) باید موجود باشد و اطمینان از سالم بودن آن ضروری است.

13. امکانات احیا

امکانات احیا شامل حداقل تخت معاینه، ترالی اورژانس همراه داروهای ضروری مانند اپی نفرین و کپسول اکسیژن موجود باشد.

14. وسایل حفاظت فردی

وسایل حفاظت فردی (ماسک/ هندراب/ روپوش مناسب/...) موجود می باشد. استفاده از دستکش برای واکسیناسیون نیاز نیست مگر اینکه دست واکسیناتور زخم و بریدگی و یا آسیب ناشی از انواع درماتیت باشد. بهتر است در محل پایگاه تعداد محدودی شیلد، ماسک 95N و گان نیز وجود داشته باشد که چنانچه برای فردی نیاز به اقدامات احیا شد پزشک و افراد دخیل در فرایند از این تجهیزات حسب دستورعمل های مربوطه استفاده نمایند. *استفاده از ماسک برای ارائه دهنده و گیرنده خدمت ضروری است.* استفاده از شیلد صورت الزامی نیست.

نیروی انسانی

15. پزشک آموزش دیده

حضور یک پزشک آموزش دیده برای انجام اقدامات درمانی اولیه لازم است. پزشکانی که مشغول فعالیت می شوند حتما باید آموزش نحوه افتراق غش کردن / ضعف کردن (Faint) و آنافیلاکسی و درمان اولیه هر دو مورد را زیر نظر پزشکان بخش اورژانس ببینند. مستند آموزش رویت شود.

16. مراقب سلامت آموزش دیده (تزریق واکسن)

برای ارائه خدمات واکسیناسیون لازم است به تعداد مناسب مراقبین سلامت (کارشناسان بهداشتی) آموزش دیده حضور داشته باشند.

17. نیروی ثبت کننده آموزش دیده

نیروی ثبت کننده به تعداد مناسب که می تواند از میان نیروهای بسیج، داوطلبین مردمی، سفیران سلامت خانوار، رابطین سلامت محله و یا دانشجویان علوم پزشکی و داوطلبین هلال احمر انتخاب شود، حضور داشته باشند. لازم به ذکر است برگزاری دوره آموزشی کوتاه مدت درباره نحوه ثبت اقدامات انجام شده در سامانه سطح اول برای این نیروها ضروری است.

18. نیروی حراست (انتظامات) آموزش دیده

حضور نیروی حراست (انتظامات) برای نظارت روزانه انجام واکسیناسیون که آشنا با الزامات کنترل و ساماندهی مراجعین باشند، به تعداد مناسب الزامی است. پایگاه های می توانند از همکاری نیروی انتظامی / بسیج برای تامین امنیت کل واکسیناسیون استفاده نمایند.

19. استفاده از وسایل حفاظت فردی

به منظور حفظ سلامت، نیروی انسانی فعال می بایست از وسایل حفاظت فردی (ماسک، هندراب) استفاده کنند. در صورت امکان استفاده از گان هنگام ارائه خدمت مناسب تر است.

20. برنامه ریزی نیروی انسانی

- برنامه هفتگی و شیفت بندی حضور نیروی انسانی مورد نیاز تدوین گردیده و موجود باشد.
- تعداد پرسنل فعال و تیم ها در پایگاه متناسب با بار کاری و ساعات فعالیت شیفت های پایگاه باشد.
- یکی از اعضای تیم به عنوان مسوول پایگاه و یک نفر به عنوان کارشناس ناظر بر زنجیره سرما، توزیع واکسن و موارد مصرفی و بهداشت محیط تعیین گردیده است.
- کلیه اعضای تیم واکسیناسیون از کارت شناسایی عکس دار متناسب با نقش خود استفاده می نمایند.

آموزش و اطلاع رسانی عمومی

21. اطلاع رسانی بدو ورود

- پایگاه واکسیناسیون بایستی با بنر اطلاع رسانی در ورودی پایگاه بخوبی برای مراجعین مشخص شده باشد و زمان فعالیت پایگاه بر روی آن درج و در محلی مناسب در معرض دید نصب گردد. ساعت فعالیت پایگاه طبق دستور العمل ابلاغی از دانشگاه مشخص می‌گردد.
- تابلوی راهنما و اطلاع رسانی به مراجعین جهت انجام واکسیناسیون (فلوچارت ارائه خدمت واکسیناسیون و ساعت فعالیت) نصب گردیده است.
- پایگاه واکسیناسیون باید با تابلوهای راهنما و اطلاع رسانی جهت انتقال اطلاعات عمومی و مهم مربوط به واکسن بخوبی برای مراجعین مشخص شده باشد.

22. آموزش پس از واکسیناسیون

- آموزش چهره به چهره به مراجعین با موضوعات عوارض احتمالی واکسن/... و پاسخ به سئوالات مراجعین انجام گردد.
- آموزش ترجیحا می تواند از طریق تلویزیون و پخش کلیپ آموزشی در سالن انتظار انجام پذیرد.
- در صورت تهیه بروشور آموزشی مراقبت‌های پس از واکسیناسیون، توزیع آن بررسی شود.

پشتیبانی

23. کافی بودن تعداد واکسن

تعداد واکسن و ملزومات آن (سرنگ، پد الکلی) متناسب با جمعیت فراخوان و نوبت دهی شده موجود است.

24. مدیریت پشتیبانی (لجستیک) معکوس واکسن (جمع‌آوری دوباره واکسن‌های مصرف نشده)

منظور از پشتیبانی (لجستیک) معکوس عبارتست از جمع‌آوری دوباره واکسن‌های مصرف نشده برای تخصیص مجدد در پایگاه‌های دیگر و یا امحاء آن‌ها.

باتوجه به اینکه اکثر واکسن‌ها شاخص ویال واکسن یا تاریخ انقضای ندارند، هر ویال استفاده نشده برای مدیریت صحیح باید به سطح بالادستی زنجیره نگهداری واکسن بازگردانده شود. بسیار مهم است که وضعیت همه ویال‌های واکسن در کلیه انبارهای واکسن و مبادی ارائه خدمات واکسیناسیون مشخص باشد. صورتجلسه مربوطه مشاهده شود.

25. وجود سیستم فراخوان/نوبت دهی

1. وجود سیستم نوبت دهی تلفنی - پیامکی برای حضور در پایگاه
2. از طریق پرسش از دو یا سه مراجعه کننده نحوه فراخوان و نوبت دهی بررسی گردد و با لیست تنظیم شده مراجعین توسط کارکنان مطابقت داده شود.
3. امکان مراجعه جمعیت هدف بدون ازدحام در داخل پایگاه میسر و استفاده از سیستم نوبت دهی تلفنی و یا دستگاههای نوبت دهی سیار انجام گردیده باشد. از طریق پرسش از دو یا سه مراجعه کننده نحوه فراخوان و نوبت دهی بررسی گردد و با لیست تنظیم شده مراجعین توسط کارکنان مطابقت داده شود.
4. سازماندهی لازم برای نوبت دهی یا ثبت نام برای جلوگیری از تجمع صورت گرفته است (لیست اسامی اصلی و ذخیره ثبت شده باشد یا در سامانه نوبت دهی ثبت نام انجام شده باشد)

نظارت

26. دفتر ثبت نظارت و اقدام مداخله ای

الزامی است مرکز بهداشت شهرستان به صورت هفتگی اقدام به پایش و نظارت طبق برنامه زمانبندی کرده باشد. پسخوراند جهت رفع نواقص به پایگاه ارسال و یا در دفتر بازدید ثبت شده باشد و پرسنل پایگاه در خصوص رفع نواقص اقدامات لازم را انجام داده باشند (مشاهده پسخوراند ارسال شده دو بازدید آخر).

همکاری ها

27. هماهنگی با اورژانس 115

مستندات هماهنگی با اورژانس 115 مشاهده شود. هماهنگی با واحد اورژانس به نحوی باشد که آمبولانس و تکنسین حضور داشته یا در زمان کمتر از 5 دقیقه امکان حضور در محل پایگاه را داشته باشد.

فرایندهای ارائه خدمت

28. تریاژ

- در تریاژ (بررسی مشمول بودن فرد / کنترل وسایل حفاظت فردی مراجعین / تب سنجی و...) انجام می گیرد.
- مستندات اولیه دال بر مشمول بودن فرد در گروه اولویت دار اعلام شده برای مراجعه بررسی می شود.
- در صورت وجود هرگونه علائم کووید یا در تب سنجی با دستگاه های تب سنج بدون تماس با فرد، اگر تب داشت راهنمایی می شود که برای بررسی و درمان علل احتمالی به مراکز منتخب کووید-19 (مراکز 16 و 24 ساعته) و یا سایر مراکز پزشکی مراجعه کرده و پس از بهبودی مجدداً مراجعه نماید.

29. احراز هویت و سابقه

- احراز هویت فرد، بارداری، سابقه بیماری کووید-19، حساسیت، موارد منع تزریق واکسن و ثبت اطلاعات تزریق واکسن در سامانه الکترونیک انجام می گردد.

30. استعمال سامانه TTAC

- قبل از تزریق واکسن استعمال سیستمی از سامانه TTAC انجام شده است.

31. ایمنی تزریق

- تمامی تزریقات واکسن باید با سرنگ مناسب و در حالت نشسته انجام شود. ناحیه فوقانی بازو کاملاً باز باشد و واکسیناتور براحتی تزریق عضلانی در ناحیه دلتوئید انجام دهد. محل تزریق در عضله دلتوئید دست غیر غالب برای راست دست ها (دست چپ) و برعکس است مگر اینکه زخم و یا التهاب پوستی در محل باشد که در اینصورت در بازوی مقابل اقدام می شود.
- با توجه به اینکه احتمال Faint در بزرگسالان بدنبال تزریقات وجود دارد لذا قبل از تزریق بهتر است در این زمینه پرسش شود و فرد دارای سابقه مثبت، حتماً بعد از تزریق واکسن به مدت 15 الی 20 دقیقه در حالت نشسته و یا دراز کشیده باشد. لذا امکان دراز کشیدن برای افراد در محل واکسیناسیون مهیا باشد.
- برای واکسیناسیون خانمها ترجیحاً از واکسیناتور خانم استفاده شود تا امکان مشاهده و تزریق در ناحیه دلتوئید براحتی میسر باشد و تزریق در محل نامناسب انجام نشود.
- سرنگ مورد استفاده در واکسیناسیون بسته به نوع واکسن باید از نوع سرنگ 1 سی سی / 2 سی سی یا سرنگ AD، 0,5 میلی لیتری با سر سوزن به طول 2,5 سانتیمتر و گیج 23 G باشد.
- در هنگام استفاده از ویال های واکسن رعایت اصول پیشگیری از عفونت در بازکردن درپوش ویال، بازسازی ویال واکسن و تزریقات از ویال چند دوزی بدقت رعایت شود.
- در زمان تلقیح، واکسن به طور مناسب آب شده و قطعات یخ در ویال نباشد (در صورت استفاده از واکسن اسپوتنیک، در عرض 10 الی 15 دقیقه از انجماد خارج و با چند چرخش به فرم عدد 8 بصورت یکنواخت می شود سایر واکسن ها نیز جهت یکنواخت سازی به آرامی به همان روش استفاده گردد).
- توجه شود که واکسن در حضور مراجع از ویال کشیده شود و بلافاصله تزریق گردد. واکسیناتور قبل از تزریق به هیچ عنوان، واکسن ها را در سرنگ آماده تزریق نگه ندارد.

32. آموزش مراقبت های پس از تزریق واکسن

- آموزش مراقبت های لازم پس از تزریق واکسن به مراجعه کنندگان (مصرف استامینوفن در صورت تب و درد)، ارائه می گردد.
- نحوه ارائه آموزش مراقبت های لازم پس از تزریق واکسن به مراجعه کنندگان توسط واکسیناتور مشاهده گردد.

33. ثبت اطلاعات در سامانه های الکترونیک

اطلاعات افراد واکسینه شده بدرستی در پایگاه واکسیناسیون در سامانه های سطح یک ثبت می گردد. جهت مراجعین قبل از ثبت اطلاعات در سامانه باید احراز هویت توسط مراقب سلامت انجام شود. اعضای تیم واکسیناسیون، گروه هدف واکسیناسیون را در زمان اجرا

بدرستی رعایت می نمایند. مشاهده لیست خطی یا سامانه انجام گردد. مشاهده موردی ثبت اطلاعات مراجعین در سامانه الکترونیک انجام گردد.

مدیریت پسماند

34. امحا پوکه های واکسیناسیون

- پسماندهای واکسیناسیون شامل سرنگ، پد الکلی، پوکه های واکسن های تزریق شده و... به طور صحیح و طبق دستورعمل های مربوطه تحت نظارت کارشناسان بهداشت محیط و حراست جمع آوری و امحا می گردد.
- همه گروه های واکسیناسیون باید جداسازی پسماندها را در محل انجام بدهند و منطبق با دستورعمل تزریقات ایمن، بلافاصله بعد از تزریق و بدون سرپوش گذاری سر سوزن، سرنگ ها را در داخل سیفتی باکس قرار دهند. جمع آوری و دفع بهداشتی سیفتی باکس های پر شده با هماهنگی قبلی و طبق دستورعمل های مرکز سلامت محیط و کار جمع آوری و معدوم شوند. برای این امر هماهنگی قبلی با دستگاه های ذیربط از جمله شهرداری الزامی است. جمع آوری و دفع پسماندها باید طبق برنامه زمانبندی مشخص و متناسب با میزان تولید پسماند باشد و دفتر ثبت تاریخ تحویل به همراه امضا تحویل گیرنده موجود باشد.
- واکسن خارج شده از زنجیره سرما در صورت عدم مصرف معدوم شده و عودت داده شود. (ثبت تاریخ و ساعت باز شدن بر روی ویال های چند دوزی الزامی است).

35. تفکیک زباله

- تفکیک زباله های عفونی (کیسه زرد) از غیر عفونی (کیسه سیاه) با استفاده از سطل زباله دردار ترجیحا پدالی به درستی انجام می شود.
- ویال های مصرف شده و پنبه های الکلی یا پد الکلی استفاده شده باید در یک سطل در دار زباله عفونی (پلاستیک زرد رنگ) دور انداخته شوند و سپس طبق دستورعمل مرکز سلامت محیط و کار برای اینگونه پسماندها دفع گردند.

رضایت سنجی

36. رضایت گیرنده خدمت

- نحوه نوبت دهی و فراخوان
 - مدت زمان انتظار برای دریافت خدمت
 - فضای انتظار و امکانات رفاهی آن (وسایل گرمایشی و سرمایشی، آب سرد کن و...)
 - آموزش واکسیناتور و بروشور و پمفلت های آموزشی
 - نحوه ارائه خدمت
 - نحوه برخورد ارائه دهندگان خدمت (تکریم ارباب رجوع)
- از سه گیرنده خدمت حضوری یا تلفنی سوال گردد و اکثریت (دو نفر) ملاک پاسخ این گویه است. در نهایت رضایت کلی گیرنده خدمت از خدمات ارائه شده ملاک امتیاز دهی می باشد. در مجموع از خدمات رضایت دارد یا خیر.

37. رضایت ارائه دهنده خدمت

- وسایل حفاظت فردی کافی و در دسترس
 - آموزش های برگزار شده
 - شیفت و برنامه هفتگی حضور
 - کافی بودن ملزومات تزریق و تعداد واکسن
 - دریافت به موقع بخشنامه ها، دستورعمل ها و فرم ها
 - امکانات رفاهی
 - زیر ساخت اینترنتی و نحوه کار با سامانه سطح یک
- از سه ارائه دهنده خدمت در نقش های مختلف سوال گردد و اکثریت (دو نفر) ملاک پاسخ گزینه است. در نهایت رضایت کلی ارائه دهنده خدمت ملاک امتیاز دهی می باشد. در مجموع از مدیریت برنامه رضایت دارد یا خیر.